Nr. 112 Kraków, Sroda 19 kwietnia 1916. Rocznik XXV.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie o godzinie 8 rano.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h., z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru pojedynczego 10 h
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca bezimiennych listów nie uwzględnia.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2914.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Fach pocztowy na listy Nr. 166.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy: ul. Gołębia L. 2. I. p. (Róg ul. Brackiej)
Telefonu Nr. 1354.
Konto czekowe 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 24 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Napady wściekłości.

Dobrym probierzem znaczenia czynów politycznych jest zachowanie się przeciwników. Jeden z nienieckich pisarzy określił ocenę czynów przez wrogów słowem ulotnem: „psy szczekają, posuwamy się raźno naprzód“.

Zbliżająca się ku wykończeniu konsolidacya sił narodowych polskich w Galicyi, mająca być zaczątkiem skupienia na czas wojny wszystkich czynników politycznych w Polsce doprowadza przeciwników antyrosyjskiej oryentacyi do wściekłości. Piana toczy się im z ust i szalone czynią wysiłki, by nią obryzgać na czele dążności konsolidacyi stojących socyalistów polskich.

Niedawno podał „Naprzód“ głosy tak zwanych „internacyonalistów“, wściekających się skupieniem wszystkich dążeń, przeciw Rosyi zwróconych; dzisiaj przyłącza się do ich napaści na nas obóz, widzący w Rosyi, w przeciwieństwie do internacyonalistów. nie świt wolności, jeno przeciwnie, a zupełnie słusznie, ostoję reakcyi społecznej. Jedni i drudzy mimo wszelkie przeciwieństwa zgodni są w dwóch poglądach: pierwsze w oparciu swych planów i nadziei o zwycięstwo Rosyi, po drugie w przyznaniu, że socyaliści polscy, wstępując do Koła Polskiego, postąpili konsekwentnie z dotychczasową swą polityką, że nie zmienili swego programu, nie zeszli z drogi swych dążeń.

„Kuryer Poznański“, klasyczny przedstawiciel szerokotorowej polityki bierności, w artykule naczelnym pod tytułem: „Konsolidacya pod sztandarem N. K. N.“ zwalcza namiętnie przyjęcie do Koła, a widząc, że fakt jest dokonany, usiłuje zjednoczenie po części już dokonane powstrzymaniem podolaków od wstąpienia do N. K. N. rozbić.

Powtarzając znane, a dzisiaj powszechnie jako idyotyzmy uznane niedorzeczności o socyalistach polskich, stwierdza, że „nic nie wskazuje na to, aby w ich poglądach i czynach cośkolwiek się zmieniło. Przeciwnie, wszystkie głosy z obozu tego i prasy potwierdzają, że socyaliści galicyjscy jak byli tak i dotąd obcymi są zupełnie wszelkiej polskiej ideologii politycznej, wszelkiemu polskiemu poczuciu obowiązków i zadań narodowych. Od socyalistów w Kole polskiem możemy się zatem spodziewać tylko wzmocnienia tych niepewnych pod względem charakteru i niejasnych pod względem myśli politycznej żywiołów. których już dzisiaj w tem Kole nie brak“.

Naturalnie, że chodzi „Kuryerowi Poznańskiemu“ o polskość i poczucie zadań narodowych w jego szerokotorowych ideałach.

Przeglądam spis członków Koła polskiego i szukam wśród nich przedstawicieli żywiołów jasnych pod względem myśli politycznej i pewnych pod względem charakteru w zrozumieniu „Kuryera Poznańskiego“. Z obawy przed protestami tych panów nie wymieniam nielicznych ich nazwisk — protestów, jakich kilka zakładał w Kole ekscelencya Głąbiński.

Dziwne zaiste ma pojęcie ptactwo nocne o jasności, a lis o charakterze.

Redakcya „Kuryera Poznańskiego“, bliska światopoglądem, etyką i pojęciami moralnemi podolakom, tłómaczy uchwałę wstąpienia konserwatystów wschodnio-galicyjskich do Naczelnego Komitetu Narodowego w sposób, rzucający jasny snop światła na pojęcie charakteru redakcyi „Kuryera Poznańskiego“.

Otóż jedyne dla redakcyi „Kuryera Poznańskiego“ zrozumiałe wytłómaczenie postanowienia podolaków wstąpienia do N. K. N.:

W Galicyi samej te koła, które dotychczas działalność N. K. N. uważały za szkodliwą, a w szczególności także kler wysoki, i dziś z przeciwieństwem swem do N. K. N. się nie kryją. Cóż więc skłoniło konserwatystów wschodniogalicyjskich do uchwalenia akcesu do N. K. N., przez co przykładają ręki do podpierania zachwianego autorytetu N. K. N.? Czyżby prawdziwą miała być informacya, według której kierownicze koła galicyjskie zagroziły podolakom, że nie otrzymają odszkodowań wojennych, jeżeli trwać będą w swym uporze? Ta presya tłómaczyłaby niejedno“.

Dwie mogą być pobudki tego napadu szczerości redakcyi „Kuryera Poznańskiego“. Bądź wydaje się redaktorom rzeczywiście, że świat cały uznaje niebezpieczeństwo utraty pieniędzy za wystarczające do spowodowania „charakterów“ do porzucenia swych zasad i wyłamania się z pod kierownictwa kleru wysokiego, bądź też wiadomem jest redakcyi „Kuryera Poznańskiego“, że ogromna większość ludzkości kulturalnej uważa motyw taki za pogardliwy i zbeszczeszczający i podsuwając go podolakom, usiłuje w ostatniej jeszcze chwili wstrzymać ich od kroku, do którego zniewala ich poczucie obowiązków narodowych — a gdyby ten motyw nie wystarczał wobec deklaracyi, złożonej wobec prezesa Koła polskiego — i honor osobisty.

Zacni to mężowie zasiadają w redakcyi „Kuryera Poznańskiego“!

Hn.

Komunikat austryacki.

Urzędowo donoszą dnia 17 kwietnia: **Wiedeń, 18 kwietnia.**

Rosyjski teren wojenny: Nad górnym Seretem odparły nasze straże polowe rosyjski wypad. Zreszta nic nowego.

Włoski i południowo-wschodni teren wojenny: Nic ważniejszego.

Zastępca szefa sztabu generalnego, *von Hoefer*, marszałek polny porucznik.

Komunikat niemiecki.

Urzędowo donoszą 17 kwietnia: **Berlin, 18 kwietnia.**

Zachodni teren wojenny: Na froncie nie było ważniejszych wydarzeń. W okolicy Pervyse we Flandryi został nieprzyjacielski aeroplan przez nasze działa obronne strącony tuż za frontem belgijskim, a potem zniszczył go ogień naszej artyleryi. Pułkownik Berthold zestrzelił na północny zachód od Peronne swój piąty samolot nieprzyjacielski, mi nowicie angielski dwupłaszczyznowiec. Jego kierownik zabity, obserwator ciężko ranny.

Na wschodnim terenie wojny Rosyanie okazywali koło przyczółka mostowego Dźwińsk żywszą działalność.

Na terenie bałkańskim nic nowego.

Naczelne kierownictwo armii.

Zjazd N. K. N.

Uchwały komisyi politycznej Koła.

Donoszą nam z Wiednia, posiedzenie komisyi politycznej w dniu 14 b. m., pod przewodnictwem prezesa Bilińskiego, było bardzo ożywione. Omawiano obszernie wszystkie ważniejsze wypadki ostatniego czasu odnoszące się do sprawy polskiej.

Prezes Biliński miał zamiar objąć z dniem 1 maja kierownictwo N. K. N. i ratyfikacyę przez plenarne zebranie odroczyć. Większość komisyi zgodziła się jednak na wniosek tow. Daszyńskiego; według tego wniosku ma nastąpić plenarne zebranie **w pierwotnym terminie, to znaczy 29 kwietnia**, najpóźniej zaś 3 maja.

Na tem zebraniu, na które mają być zaproszeni także wszyscy posłowie sejmowi, odbędzie się tylko wybór nowego prezesa N. K. N. i ustalenie nowego składu N. K. N., a gdyby się okazała potrzeba powzięcia innych jeszcze uchwał, zwołane będzie nowe zebranie.

Uchwalono także drugi wniosek posła Daszyńskiego; według tego wniosku Koło ma się postarać, **aby w partraktacyach gospodarczej natury między Austro-Węgrami a Niemcami byli wysłuchani fachowi rzeczoznawcy polscy.**

Sprzeciwił się także tow. Daszyński imieniem swego stronnictwa obejmowaniu prezesury przez p. dra Bilińskiego na podstawie poufnego zjazdu reprezentantów 6 partyi większych. Zostaje więc wybór na wielkiem zgromadzeniu poselskiem.

Ponowny przegląd pospolitaków.

Wiedeń, 18 kwietnia.

(BK). Aby zapewnić ciągłość w dostawie peryodycznych uzupełnień dla armii w polu już obecnie, a także dla późniejszych terminów, obwieszczenie, które będzie w najbliższych dniach ogłoszone, powołuje do ponownego przeglądu pospolitaków **z lat od 1897 do 1866 włącznie.** Wyjąwszy tych, których obowiązek jawienia się do przeglądu obwieszczenie wyraźnie wyklucza, mają się zjawić do przeglądu wszyscy urodzeni w tych latach pospolitacy (obywatele austryaccy i węgierscy, oraz ci, którzy nie mogą udowodnić przynależności do państwa zagranicznego) i Bośniacy i Hercegowińcy w ewidencyi rezerwy, obowiązani do służby wojskowej, bez względu na to, czy dotąd byli obowiązani do jawienia się przy przeglądzie, lub czy swojemu obowiązkowi co do przeglądu odpowiedzieli.

Przegląd odbędzie się w czasie **od 22 maja do 29 czerwca 1916 r.**

Powołanie tych, którzy przy tym przeglądzie zostaną uznani za zdolnych, **nie nastąpi przed zakończeniem najważniejszego okresu żniw.** Przynależni do drugiego powołania według zamiaru zarządu wojskowego także tym razem, jak to także z okazyi pierwszego przeglądu tych roczników zdolnych do służby po większej części miało miejsce, będą aż do dalszego rozporządzenia użyci w kraju i w etapach dla zluzowania młodszych, do służby na froncie zdolnych elementów. Bliższe szczegóły będą podane w obwieszczeniu o przeglądzie.

Z parlamentu włoskiego.

Mowa Sonnina.

Zurych, 18 kwietnia.

(BK). Na posiedzeniu rzymskiej Izby deputowanych zabrał głos minister spraw zagranicznych Sonnino. Minister wskazał najpierw na to, co Włochy uczyniły celem poparcia armii serbskiej i zaopatrzenia jej w środki żywności i amunicyę, oraz celem ułatwienia jej koncentracyi w oczekiwaniu nadejścia czasu do odwetu. **Serbskie wojska** przeniesiono na Korfu, po uznaniu ich oporu w Skodrze lub Albanii za niemożliwy; musiano zaś przeszkodzić ich otoczeniu lub poddaniu się. Nadto dokonano wysłania ekspedycyi wojsk włoskich na drugi brzeg morza celem umożliwienia wsadzenia na okręty wojsk serbskich, austro-węgierskich jeńców, tysięcy chorych, rannych i zbiegów. Ogółem przetransportowano przez Adryatyk przeszło 250.000 osób i 10.000 koni.

Celem zabezpieczenia wojsk serbskich wysłaliśmy wojsko do Draczu, aby poprzeć działalność naszej floty. Obsadzenie Draczu (Durazzo) miało więc czasowo ograniczony cel. Po jego osiągnięciu ściągnięto nasze wojska **do Walony**, gdzie wydano wszelkie potrzebne zarządzenia celem stawienia czoła wszelkim niespodziankom. Jesteśmy zdania, że przez zajęcie **Walony w tej części interesy Włoch po tamtej stronie Adryatyku są zabezpieczone**, jak długo są w toku wydarzenia na półwyspie bałkańskim.

Następnie wskazał Sonnino na obawy, jakie spowodowało zachowanie się **Grecyi** wobec sprzymierzonych. Obecnie jednak rząd grecki wykazuje, że jest świadomy konieczności politycznych i wojskowych, jakie spowodowały postępowanie sprzymierzonych w Salonikach i na Korfu. Włochy pragną rzetelnie utrzymania z Grecyą przyjaznych stosunków.

Wiadomość o świetnem zwycięstwie wojsk rosyjskich przy strasznem zdobyciu twierdzy Erzerum przyjęła opinia publiczna włoska z radością.

Paryska konferencya z 27 i 28 marca wydała przedewszystkiem ten skutek, że opinii publicznej świata dała dowód współdziałania orzymierza. Ten moralny sukces tworzy godny uwagi pierwiastek pewności i zaufania.

Można już teraz na pewno stwierdzić, że **bitwa pod Verdun** oznacza godny uwagi sukces dla Francyi, gdyż nieprzyjaciel nie osiągnął głównego celu, to jest wywołania wśród sprzymierzonych i neutralnych krajów ruchu zniechęcenia i depresyi. Tego celu nie osiągnął dzięki wspaniałemu oporowi francuskich wojsk.

Na odrębną umowę ja się nie zgodzę, gdyż nieprzyjaciele osiągnęliby z tego korzyści. Niechaj wystarczy to, że konferencya uroczyście potwierdziła pełną solidarność sprzymierzonych.

Każda propozycya zbierającej się niebawem w Paryżu **ekonomicznej rady**, którąby się mogła odnosić do czasu po wojnie, zostałaby naturalnie dopiero wówczas praktycznie zastosowaną, gdy wynik narad zostałby każdemu poszczególnemu narodowi i każdemu parlamentowi zosobna przedłożony. Poświęciliśmy się w ostatnich miesiącach z całą gorliwością możliwie zupełnemu rozwiązaniu wszelkich kwestyj, istniejących między nami a każdym z naszych sprzymierzeńców, które to kwestye mogłyby łatwo inaczej doprowadzić do **przykrego nieporozumienia** lub zamieszania. Z Francyą zostanie zawartą umowa, według której my jako wzajemne ustępstwo za francuskie uznanie naszego pełnego zwierzchnictwa nad Trypolisem rezygnujemy z przywilejów marokańskich kapitulacyj.

W imiennem głosowaniu przyjęto 352 głosami przeciw 36 porządek dzienny, zaproponowany przez ministra Sonnina. Wynik głosowania przyjęto burzliwymi okłaskami.

Budżet ministerstwa spraw zagranicznych przyjęto w tajnem głosowaniu 307 głosami przeciw 40.

Następnie Izba odroczyła się do 6 czerwca.

Zurych, 18 kwietnia.

(BK). **Na posiedzeniu** Izby włoskiej deputowany Meda **w ciągu swej mowy wyraził życzenie**, by oprócz Serbii, Belgii i Polski także Ormianie odzyskali zupełną niezawisłość państwową.

Stosunki niemiecko-amerykańskie.

Frankfurt, 18 kwietnia.

(BK). „Frankf. Ztg.“ donosi z Nowego Jorku: Ponieważ prezydent Wilson z powodu rocznicy zatonięcia „Lusitanii“ obawia się kampanii prasowej, wystosuje do Niemiec notę, w której zażąda nowych gwarancyj bezpieczeństwa dla amerykańskich podróżnych. Nota wyliczy 65 wypadków, w których komendanci łodzi podwodnych, zaniedbali potrzebnych środków ostrożności. Nota nie zawiera czasowego terminu, ale ma oznaczać **ostatnie słowo Ameryki.**

Z Bałkanu.

Z Rumunii.

(BK). Sesya parlamentu rumuńskiego została zamknięta. Prezydent ministrów w mowie końcowej wezwał wszystkie stronnictwa do wspólnej pracy z rządem w tej ciężkiej chwili.

„Dimineaca“ donosi, że podobna umowa, jaką Rumunia zawarła niedawno z Niemcami, będzie zawarta **także z Austro-Węgrami. Dziennik** podkreśla, że rząd zaprzecza, jakoby to doniesienie miało jakąkolwiek .doniosłość polityczną.

Szykanowanie Grecyi.

„Corriere della Sera“ donosi z Aten: Trzeba się liczyć z tem, że koalicya przemocą zawadnie koleją Patras—Larissa—Ateny, ażeby stać się panią sytuacyi i zmusić gabinet grecki do dymisyi.

Jak z Salonik donoszą, generał Sarrail po uprzedniem zawiadomieniu prefekta miasta kazał obsadzić redakcyę dziennika „Nea Halicea“, ponieważ dziennik ten mimo przestróg zamieszczał wiadomości o wojskach francuskich, których ogłaszanie było sprzeczne z interesem armii francuskiej.

Zebranie Venizelosistów w Atenach.

(BK). Na drugiej konferencyi politycznej Venizelosistów, która odbyła się w teatrze letnim, przyszło do poważnych wydarzeń. Kiedy przewodniczący Negroponte wprowadził mówcę Sofoulisa, kilku uczestników zawołało: **„Niech żyje król!“** Dano strzały w powietrze. Powstała panika, przyszło do bójki na laski; interweniowała policya. Teatr otoczono, uwięziono wielu Venizelosistów.

Książę grecki o niedoszłej umowie Grecyi z koalicyą.

Brat króla greckiego, Mikołaj, ogłosił w Londynie list, który rzuca nieco nowego światła na rozwój stosunków pomiędzy Grecyą a koalicyą. Zauważyć należy, że książę ten zgóry podkreśla, iż łączy go wiele przyjaznych stosunków z Anglią.

Otóż list ów stwierdza, że Grecya gotową była zawrzeć w zimie r. 1915 sojusz z koalicyą i przyłączyć się do wojny. Grecki sztab generalny oświadczył był jednak, że akcya dardanelska, podjęta przez Francyę i Anglię, spełznie na niczem. Uważał, że Konstantynopol można zdobyć jedynie od strony Tesalii.

Tymczasem koalicya stała wówczas na stanowisku nieprowokowania, a nawet kaptowania Bułgaryi. Co więcej, dotknęła Greków, proponując Bułgarom port Kawalę, uzyskany przez Grecyę pokojem bukaresztleńskim.

Po odmowie Grecyi uczestniczenia w akcyi dardanelskiej — rozpoczęła koalicya szykanowanie Grecyi pod pretekstem, jakoby na wodach greckich znajdowały punkt oparcia i zaopatrywały się w benzynę i naftę niemieckie łodzie podwodne.

Choć nie wykryto żadnego śladu takiego zaopatrywania, koalicya zatopiła wiele ładunków nafty, przeznaczonych dla Grecyi, i dopuściła się licznych wykroczeń przeciwko neutralnemu handlowi.

Książę użala się wkońcu na obraźliwą kampanię, prowadzoną przeciwko królowi greckiemu i jego rodzinie przez obóz koalicyjny.

Kronika wojenna.

Z rosyjskiego komunikatu. W nocy na 13 b. m. w ciągu walki Austryacy z najeżonymi bagnetami i sztyletami zbliżyli się na wschód od Trybuchowca do naszych rowów i porzuciwszy karabiny wyciągnęli ręce w górę, wołając, że się poddają, potem zaś z bliska zrobili użytek ze sztyletów. 14 b. m. czternaście naszych samolotów rzuciło 50 bomb na dworzec Żuczka 2 km na północny wschód od Czerniowiec i na północną część Czerniowiec. Wszyscy lotnicy powrócili bez szwanku. Według uzupełniających wiadomości w walce o pagórek zwany „Grobem Popowa“ nad ujściem Strypy wzięliśmy do niewoli 5 oficerów i 258 nierannych a 30 rannych żołnierzy.

Bombardowanie Konstantynopola. Admiralicya angielska podaje do wiadomości: 14 b. m. wieczór 3 samoloty marynarki dokonały wzlotu ponad Konstantynopol i obrzuciły bombami fabrykę prochu i schronisko samolotów. Inny samolot marynarki odwiedził Adryanopol i rzucił bomby na stacyę kolejową.

Przesilenie gabinetowe w Anglii. „Rot. Courant“ donosi z Londynu: Dzienniki omawiają wciąż sprawę rekrutacyi. Sytuacya grozi przesileniem gabinetowem tak samo jak przed wniesieniem ustawy o obowiązku służby wojskowej. Gdyby gabinet miał przedłożyć izbie swój pierwotny plan, jeden z ważniejszych członków gabinetu będzie musiał ustąpić.

KRONIKA.

Kraków, wtorek 18 kwietnia.

Generał Puchalski w Krakowie. Generał Puchalski zwiedził wczoraj rano schroniska dla legionistów przy ul. Zwierzynieckiej, przy ul. św. Jana i przy ul. Karmelickiej.

O godz. 3 po południu generał Puchalski zwiedził wystawę Legionów, a o godz. 7 wieczór wziął udział w obiedzie u hr. Wodzickiego. — Wieczorem odbył się raut u prezydentostwa Leów.

Nowy namiestnik. W sprawie zamianowania nowego namiestnika dla Galicyi zapadła już zasadnicza decyzya, za także następca generała Colarda powołany będzie z kół wojskowych. Wymieniają różne osobistości, upatrzone na to stanowisko — między innymi także bar. Dillera.

„Wieczór trzech króli“ Szekspira, znana dobrze w Krakowie komedya, wznowiona w sobotę w teatrze miejskim stała się ponownem świadectwem tego, co znaczy obecność wielkiego a energicznego artysty w zespole teatralnym. To też zagrano tę pełną życia, rozmachu i rubasznego nieraz humoru (pp. Zarzycka, Szymborski, Jednowski, Nowakowski) sztukę doskonale. Nie potrzebujemy chyba wspominać, że na pierwszym planie była postać Chudogęby, należąca — jak wiadomo — do historycznych niemal (w historyi polskiej sceny) kreacyj Solskiego. Z wielkiem uznaniem jesteśmy dla p. Solskiej (zakochana Wiola), której gra subtelna, pełna świetnych i szczerych akcentów dziwnie swym liryzmem szlachetnym odbijała od rubasznego, rozbawionego tła.

Dwa koncerty Egona Petriego (piątek i niedziela) były wielkim tryumfem tego niezwykłego artysty. Publiczność, zapełniające salę doszczętnie, z wielkim entuzyazmem oklaskiwała wykonawcę — tak gorąco, jak mało kogo w Krakowie wogóle.

Piątkowy koncert był poświęcony wyłącznie Bachowi. Z pietyzmem niezwykłym słuchano wyjątkowej interpretacyi artysty, w której — obok blasku techniki, świetnego prowadzenia głosów, głębszego pierwiastku uczuciowego — zdumiewa jakieś odrębne, swoiste, niezwykłe uderzenie, dzięki któremu wykonanie nabiera niezmiernie pociągającego, trzymającego słuchacza w napięciu kolorytu. Fuga, preludy, toccaty, fantazye (zwłaszcza c-moll) zostały ujęte z całą maestryą stylu. Na bis zagrał Petri „Chaconnę“.

Jeszcze bardziej olśniewającym był koncert drugi, a to ze względu na Liszta, w którym artysta zdumiewa bogactwem dynamicznem, oraz nieznane i uetudy Alcana, odegrane z techniką frapującą i wydatnieniem indywidualności każdej etudy. Wśród nieustannych bisów znalazł się znowu Liszt (opracowanie marsza weselnego Mendelsohna).

Dziś Petri będzie grał na wieczorze prywatnym (informacye w księgarni Eberta).

Ruch kolejowy świąteczny. Z Wiednia donoszą: Ze względu na nadzwyczajne stosunki ruchu przy nadchodzących świętach wielkanocnych nie będzie można poczynić zwykłych w takim czasie zarządzeń dla opanowania oczekiwanego wielkiego ruchu podróżnych. Podczas świąt wielkanocnych przewóz podróżnych cywilnych dokonywać się będzie tylko w miarę stojących do dyspozycyi środków ruchu. Rezerwowanie wozów czy przedziałów w wagonie jest wykluczone.

Wieczór polski w Wiedniu, odbędzie się staraniem Ligi kobiet N. K. N. w Wiedniu dnia 26 b. m. w małej sali koncertowej (Kleiner Konzertsaal).

Nowe urzędy pocztowe. Na terenie Królestwa Polskiego, obsadzonym przez wojska austryacko-węgierskie otwarte zostały dla ruchu prywatnego etapowe urzędy pocztowe i telegraficzne w Hrubieszowie i Tomaszowie.

Z rosyjskiej debaty finansowej.

Żądania pod adresem aliantów.

Na ostatniem budżetowem posiedzeniu Dumy poseł Szingarew, omawiając finanse rosyjskie, podnosił, że rząd **ukrywa** przed narodem **istotny budżet.**

Nadmierna emisya pieniędzy papierowych prowadzi do obniżania kursu rubla, tak że w rezultacie traci na tem i rząd, który wszystkie zamówienia musi drożej płacić.

Szingarew przemawia tedy za pożyczkami. Trzeba poczynić kroki do nowej pożyczki zagranicznej.

Duma żąda, ażeby minister Bark jak najenergicznej daprowadził do korzystniejszej pożyczki zagranicznej.

Mówiąc o aliantach, wyraził się Szingarew: Rosya jest zasobniejszą w ludzi do powstrzymywania nieprzyjaciół, oni zaś zasobniejsi są w środki pieniężne.

To powinni zrozumieć i wydatniej nam przychodzić z pomocą.

Słowa te dały reakcyjnemu posłowi, Markowowi, asumpt do oświadczenia: My (Rosyanie) przelaliśmy krwi znacznie więcej, niż oni, w rezultacie więc muszą oni za tę niesprawiedliwość nam zapłacić... Jako zapłatę uważa Markow nie pożyczkę lecz **subsydyum.**

To przyplątanie się Markowa do jego twierdzeń nie podobało się Szingarewowi; oświadczył on, że markowowska przeróbka niegodną jest wielkiego mocarstwa, jakiem jest Rosya. Wówczas z niektórych ław odezwały się głosy: Jeszcześmy nie zeszli do tego, by iść między utrzymanków!

Ostro wystąpił Krupienskij przeciwko luksusowi, który się w Rosyi rozpanoszył „za pieniądze — jak się Krupieńskiej wyraża — wydarte naszym męczennikom z rowów strzeleckich“.

Krupienskij pomstuje na damy, które chodzą na nabożeństwa żałobne za poległych po to, ażeby przy tej okazyi błyszczeć nowymi strojami i drogocennymi brylantami.

Wogóle posiedzenie miało ton podniecony.

Nowe prawo robotnicze.

Trzecia nowela do kodeksu cywilnego, ogłoszona rozporządzeniem cesarskiem z 19 marca, reguluje **umowę roboczą.**

Stosunki pomocników handlowych określiła specyalna ustawa o pomocnikach handlowych, robotników przemysłowych — ustawa przemysłowa, służby domowej i czeladzi dworskiej — przestarzały dziś całkiem regulamin służbowy, górników — ustawa górnicza, urzędników dóbr ziemskich — specyalna ustawa. Otóż trzecia nowela dotyczy przedewszystkiem tych kategoryj pracowników, którzy nie są objęci powyższemi ustawami.

Przejdźmy do jej postanowień. Zapłatę za pracę, w razie gdy wysokości jej nie oznaczono, należy dać stosowną, jaka jest regułą u większości przedsiębiorców.

Przeciw niskiej płacy i złym warunkom pracy skierowany jest § 879, który mówi, że umowa jest nieważną, jeżeli ktoś wyzyskuje u drugiego lekkomyślność, położenie przymusowe, niedołęstwo rozumu, brak doświadczenia lub wzruszenie umysłu w ten sposób, że za świadczenie przyjmuje dla siebie lub osoby trzeciej przyrzeczenie świadczenia wzajemnego lub świadczenie wzajemne, którego wartość majątkowa do wartości jego świadczenia w rażącym pozostaje stosunku.

Wypłata, w razie gdy terminu jej nie umówiono, ma nastąpić w czasie przyjętym powszechnie dla danej roboty. Wynagrodzenie tygodniowe ma być wypłacone w sobotę, miesięczne w ostatnim dniu miesiąca, przy pracy akordowej lub od sztuki w sobotę za wykonaną robotę. Jeżeli robotnik opuszcza pracownię, to ma otrzymać zaraz zapłatę za odnośny czas pracy. Jeżeli robotnik wskutek okoliczności, które leżą po stronie pracodawcy, nie może wykonać swej pracy, to należy mu się również zapłata. Pracodawca jednak może z zapłaty wytrącić to, co robotnik wskutek niewykonania pracy zaoszczędził albo to, co on w tym czasie w inny sposób zarobił, albo coby mógł zarobić, gdyby rozmyślnie nie był porzucił sposobności zarobku.

Ustawa rozróżnia między „świadczeniem pracy, które nie przyszło do skutku“ a „stratą czasu“. Jeżeli robotnik wskutek okoliczności, leżących po stronie pracodawcy, przez stratę czasu ukrócony został w świadczeniu pracy, to należy mu się stosowne wynagrodzenie. Niejasne to wyrażenie trudno zrozumieć, a mianowicie jaka różnica między tym wypadkiem a poprzednim. Ze sprawozdania komisyjnego wynikałoby, że „strata czasu“ zachodzi wtedy, gdy przy robocie akordowej jest mało materyału i inne siły pomocnicze nie współdziałają odpowiednio. W tym wypadku robotnikowi nie należy się płaca, lecz stosowne odszkodowanie, co jednak w praktyce na jedno wyjdzie.

Bardzo ważnem jest nasiępujące postanowienie: Jeżeli robotnik, który jest u pewnego pracodawcy najmniej 14 dni, zachoruje, to należy mu się zapłata jeszcze za pewny dalszy czas a mianowicie, jeżeli choroba trwa niecały tydzień, to za cały czas choroby, jeżeli choroba trwa dłużej, to tylko za tydzień. Jeżeli jednak robotnik pobiera zasiłek z Kasy chorych, to pracodawca może odtrącić tę część tego zasiłku, na którą złożyły się opłaty przez niego uiszczane. Przykład: robotnik zarabia 50 K; z Kasy chorych pobiera 20 K. Pracodawca, opłacający $^1/_3$ część opłaty do Kasy chorych, może odciągnąć sobie 6·67 K; zapłaci więc robotnikowi zamiast 50 K tylko 43·33 K. W umowie jednak może pracodawca zrobić zastrzeżenie, że postanowienie to nie ma obowiązywać.

Wypowiedzenie należy w zasadzie uskutecznić na 14 dni. Jeżeli ugodzono płacę dzienną, za godzinę lub od sztuki, to należy wypowiedzieć na dzień naprzód. Jeżeli jednak stosunek pracy trwał najmniej 3 miesiące, to wypowiedzieć należy na tydzień, jednak najpóźniej w poniedziałek, by wypowiedzenie upływało z dniem sobotnim. Podczas terminu wypowiedzenia należy robotnikowi dać czas potrzebny do wyszukania nowego zajęcia.

Wypowiedzenia można zaniechać, jeżeli zachodzą „ważne przyczyny“, których ustawa nie wymienia, któremi jednak w praktyce będą przyczyny, wymienione w ustawie przemysłowej i o pomocnikach handlowych. Jeżeli robotnik bezpodstawnie został wydalony, to ma prawo żądać zapłaty za czas, odpowiadający terminowi wypowiedzenia. Jeżeli robotnik bez ważnej przyczyny opuścił pracę, to pracodawca może żądać powrotu jego do pracy i wynagrodzenia szkody.

Robotnikowi, opuszczającemu pracę, należy wystawić świadectwo pisemne o czasie trwania i rodzaju pracy. Nie wolno w świadectwie zamieszczać niczego takiego, coby robotnikowi utrudniało wyszukanie odpowiedniego zajęcia.

Nowe te przepisy wchodzą w życie z dniem **1 stycznia 1917.**

Ukraina na Wołyniu w świetle własnych dat.

Organ „wojującej Ukrainy“, Ukrainy „od Krakowa po Chiny“, „Wistnyk sojuza Wyzwolenja Ukrainy“, stwierdza sam niedwuznacznie, iż na Wołyniu Ukraińców jest „nebohato“ (niewiele).

Oto weźmy np. numer z 2 kwietnia.

Jakiś poważny „Zemlak“ pisze z Łucka list do „Sojuza Wyzwolenja Ukrainy“. Czytamy w nim (cytujemy dosłownie):

„Dosij (dotąd) ja nie baczył (widział) i ne czuł szczob chtoś z miscewych Ukraińciw na Chołmszczyzni czy na Wołyniu czym nebud wyjawył sebe. Może wsi świdomi wyjichały... chocz skazaty prawdu, **ich, świdomych i buło tut nebohato“...**

W tym samym numerze jakiś „Swij“ pisze korespondencyę z Włodzimierza Wołyńskiego. Cytujemy dosłownie:

„Po widchodi moskowskowo wijska perszaja wstupyła w Wołodymir Wołyńskij nimiecka kawaierja. Ukraińciw u Wołodymiru zostało sia nebohato. **Bilszist' perevażno czornosotenci — zbichły z moskowoskoju armieju,** zistały sia tylko dejalli.

Tak wygląda „Ukraina“ na Wołyniu w świetle własnych dat „Wistnyka“.

Z socyalnej demokracyi francuskiej.

Paryski korespondent „Bundu“ pisze, iż znane twierdzenie Hervégo o bliskim kryzysie w francuskiej socyalnej demokracyi nie jest niczem nowem.

„Kryzys ten — pisze on — rozpoczął się już z wybuchem wojny i ujawnił się podczas wszystkich socyalistycznych manifestacyj, jak również podczas dyskusyj, toczonych w sprawie konferencyi zimmerwaldzkiej. Przywódcy starali się, jak długo tylko było można, ukryć wewnętrzne rysy w partyi, jednakże z małym skutkiem; kryzys staje się coraz widoczniejszym.

Kryzys ten chce Hervé w ten sposób usunąć, iż podaje projekt **założenia narodowej partyi socyalistycznej,** któraby złagodziła walkę klasową.

Program tej partyi ma być następujący, według wywodów Hervégo:

„Będziemy się starali wraz z innemi partyami o rozwój naszego przemysłu i o zupełne przekształcenie naszych portów i naszych środków komunikacyjnych, których opłakany stan jest dziełem niemieckich inżynierów i kupców. Będziemy również dążyć do naprawy naszego narodowego organizmu przez wprowadzenie decentralizacyi, która przywróci rozmaitym obszarom Francyi autonomię administracyjną tak, iż nie będą skazane na dalszą wegetacyę. Ręka, w rękę z innemi partyami walczyć będziemy przeciwko wyludnieniu i przeciwko neo-Malthusianizmowi, który jest jedną z przyczyn narodowej degeneracyi. Rozpoczniemy również zaciętą walkę z alkoholizmem. I nigdy nie będziemy zapominać o tem, iż kapitalistyczny rozwój Francyi jest nieodzowym warunkiem polepszenia losu naszej klasy robotniczej i naszej ludności rolnej“.

Jak widzimy, program nowej partyi, którą chce Hervé założyć, jest zupełnie równorzędny z programem partyi, która rządzi obecnie Francyą, z programem partyi radykalnej“.

Z miasta i z kraju.

Stan wody na Wiśle wskutek ostatnich opadów śnieżnych i gwałtownych deszczów podniósł się od niedzieli (godzina 6 rano) do poniedziałku (godzina 9 rano) o 2 m. 40 nad 0. Narazie jednak obawy wylewu niema. Stan wody musiałby jeszcze o dwa metry się podnieść, aby mógł nastąpić wylew.

Sprostowanie. W ostatnich dniach pojawiła się w tutejszych dziennikach notatka, że magistrat zamierza wydać tutejszym piekarzom odpowiednią ilość mąki białej pszennej do wypiekania tzw. jajeczników na nadchodzące święta wielkanocne. Magistrat zawiadamia, iż notatka powyższa nie jest zgodną z prawdą, gdyż według obowiązujących przepisów wyrób i sprzedaż białego pieczywa jest niedozwolony.

Zakaz sporządzania pisanek. Magistrat wydał rozporządzenie, zakazujące sporządzania i wprowadzania w obrót farbowanych jaj wielkanocnych tzw. pisanek. Niestosujący się do powyższego rozporządzenia będą pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

PROSPEKT.

CZWARTA AUSTRYACKA POŻYCZKA WOJENNA

wolna od podatku, $5^1/_2$% podlegająca umorzeniu pożyczka państwowa i wolne od podatku $5^1/_2$% asygnaty Skarbu Państwa.

Obwieszczenie.

Na podstawie cesarskiego rozporządzenia z dnia 4 sierpnia 1914 Dz. u. p. Nr. 202, dotyczącego podejmowania operacyi kredytowych dla umorzenia kosztów nadzwyczajnych zarządzeń wojskowych, spowodowanych zawikłaniami wojennemi, wydaje się

czwartą austryacką pożyczkę wojenną

I. czterdziestoletnią wolną od podatku $5^1/_2$% podlegającą umorzeniu pożyczkę państwową i II. wolne od podatków $5^1/_2$% spłacalne 1 czerwca 1923 asygnaty Skarbu Państwa.

Ogólna wysokość pożyczki zostanie ustaloną na podstawie wyniku publicznej subskrypcyi.

I.

Wolna od podatku $5^1/_2$% podlegająca umorzeniu pożyczka państwowa podzieloną jest na serye po koron 5,000.000 i wydaną będzie w odcinkach po K 100, 200, 1000, 2000, 10.000 i 20.000.

Sztuki zaopatrzone są w datę 16 kwietnia 1916 roku, podobiznę podpisu c. k. Ministra Skarbu i kontr.-sygnaturę Prezydenta i jednego z członków parlamentarnej Komisyi kontrolnej dla zapisów długu Państwa. Wystawione w języku niemieckim mają uwidocznioną istotną treść tekstu także w językach krajowych.

Zapisy długu opiewają na posiadacza, będą oprocentowane począwszy od 1 czerwca 1916 roku po $5^1/_2$% rocznie w półrocznych ratach, płatnych z dołu 1 czerwca i 1 grudnia każdego roku i zaopatrzone są w 29 kuponów, z których pierwszy płatny jest 1 grudnia 1916, oraz w talon za poborem którego mogą być podjęte w swoim czasie przy c. k. Kasie zapisów długu Państwa we Wiedniu dalsze kupony bez jakichkolwiek potrąceń kosztów lub należytości. Odsetki za czas od 16 kwietnia do 31 maja 1916 będą zbonifikowane przy sposobności obliczenia.

Pożyczka zostanie spłaconą wedle wartości imiennej i umorzoną na podstawie losowań przy dotrzymaniu w przybliżeniu równego terminu umorzenia, obejmującego spłatę odsetek i kapitału, w ciągu lat 1922 do 1956. Losowanie odbywać się będzie wedle seryi (po K 5,000.000) w grudniu każdego roku, pierwsze losowanie dokonane będzie w grudniu 1921; spłata nastąpi bezpośrednio 1 czerwca, następującego po terminie losowania. Wylosowane serye zostaną podane do publicznej wiadomości corocznie po terminie ciągnienia jak najrychlej wraz z wykazem seryi, z których jeszcze nie podjęto zaległości.

Oprocentowanie płatnych zapisów długu państw. gaśnie z dniem płatności kapitału.

C. k. Ministrowi Skarbu przysługuje prawo począwszy od 1 czerwca 1926 wylosowanie powiększyć, albo jeszcze nie umorzoną kwotę pożyczkową bez wylosowania przy dotrzymaniu trzechmiesięcznego terminu wypowiedzenia wypłacić w wartości nominalnej. Wypowiedzenie winno być ogłoszone w „Wiener Zeitung“, jako gazecie urzędowej.

Wypłata odsetek i zwrot kapitału zapisów długu państw. nastąpi bez żadnego potrącenia z tytułu podatku, należytości i t. p. za przedłożeniem zapadłych kuponów odsetkowych, względnie zapisów długu państw. w c. k. Kasie długów państwa w Wiedniu. Kupony przedawniają w ciągu sześciu lat, wylosowane lub wypowiedziane zapisy długu państwa w ciągu trzydziestu lat licząc od dnia zapadłości.

Obrót $5^1/_2$% wolną od podatku amortyzacyjną pożyczką państwową nie podlega podatkowi od obrotu papierami wartościowymi.

II.

Wolne od podatku $5^1/_2$% asygnaty Skarbu Państwa opiewają na posiadacza i wydane zostają w odcinkach po K 1000, 5000, 10.000 i 50.000; sztuki zaopatrzone są w datę 16 kwietnia 1916, w podobiznę podpisu c. k. Ministra Skarbu i kontr.-sygnaturę Prezydenta i jednego z członków parlamentarnej Komisyi kontrolnej dla zapisów długu Państwa. Wystawione w języku niemieckim, mają uwidocznioną istotną treść tekstu także w językach krajowych. Asygnaty Skarbu Państwa będą oprocentowane począwszy od 1 czerwca 1916 po $5^1/_2$% rocznie w półrocznych ratach płatnych z dołu, a mianowicie 1 czerwca i 1 grudnia każdego roku, spłacone zaś będą 1 czerwca 1923. Sztuki zaopatrzone są w 14 kuponów, z których pierwszy płatny jest 1 grudnia 1916. Wypłata kuponów jak i spłata kapitału następuje bez jakichkolwiek potrąceń podatku, należytości lub z innego tytułu, za przedłożeniem zapadłego kuponu, względnie asygnaty Skarbu Państwa przy c. k. Kasie zapisów długu Państwa we Wiedniu. Odsetki za czas od 16 kwietnia do 31 maja 1916 będą zbonifikowane przy sposobności obliczenia.

Roszczenia płynące z tytułu asygnat Skarbu Państwa gasną przez przedawnienie (licząc od dnia zapadłości) odnośnie do odsetek w ciągu lat sześciu, odnośnie zaś do kapitału w przeciągu lat trzydziestu.

Obrót $5^1/_2$% asygnatami Skarbu Państwa nie podlega podatkowi od obrotu papierami wartościowymi.

Wiedeń, 16 kwietnia 1916. **C. k. Minister Skarbu.**

Zaproszenie do Subskrypcyi.

Subskrypcya rozpoczyna się 17 kwietnia 1916 i zamkniętą zostanie 15 maja 1916 r. o godzinie 12 w południe.

Zgłoszenia przyjmują następujące miejsca: C. k. Urząd pocztowy Kasy Oszcz. w Wiedniu i tegoż miejsca zborne (c. k. urzędy pocztowe), wszystkie kasy państwowe i urzędy podatkowe, Bank Austr. Węg. Zakład główny w Wiedniu, jakoteż jego filie w Austryi, w Bośni i Herzogowinie i tegoż ekspozytura w Lublinie, Bank Anglo Austryacki w Wiedniu, Wiedeński Bank Związkowy w Wiedniu, c. k. uprzyw. Austr. Zakład Kredytowy Ziemski w Wiedniu, c. k. uprzyw. Austr. Zakład Kredytowy dla Handlu i Przemysłu w Wiedniu, Powszechny Bank Depozytowy w Wiedniu, Dolno Austr. Tow. Eskontowe w Wiedniu, c. k. uprzyw. Bank Krajowy w Wiedniu, c. k. uprzyw. Tow. Bankowe i Kantorów Wymiany „Mercur“ w Wiedniu, Dom Bankowy S. M. Rotschylda w Wiedniu, Bank Związkowy w Wiedniu, c. k. uprzyw. Bank obrotowy w Wiedniu, Bank Adryatycki w Tryeście, Tryesteński Bank Komercyalny w Tryeście, Bank dla Górnej Austryi i Solnogrodu w Lincu, Bank dla Tyrolu i Przedarulanii w Insbrucku, Bielsko-Bialski Bank Eskontowy i Wymiany w Bielsku, Czeski Bank Eskontowy w Pradze, Czeski Bank Przemysłowy w Pradze, c. k. uprzyw. Czeski Bank Związkowy w Pradze, Bank Galicyjski dla Handlu i Przemysłu w Krakowie, Bank Przemysłowy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem w Krakowie, Lublański Bank Kredytowy w Lublanie, Bank Krajowy Królestwa Czeskiego w Pradze, Bank Krajowy dla Król. Galicyi, Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w Krakowie, Rolniczy Bank Kredytowy dla Czech w Pradze, c. k. uprzyw. Morawski Bank eskontowy w Bernie, Morawsko-Ostrawski Bank dla Handlu i Przemysłu w Morawskiej Ostrawie, austr. Bank dla handlu i przemysłu w Wiedniu, c. k. uprzyw. Styryjski Bank eskon. w Gracu, Związkowy Bank czeskich Kas Oszczędności w Pradze, Wiedeński Bank Zastawniczy i Eskontowy w Wiedniu, Centralny Bank niemieckich Kas Oszczędności w Pradze, Zivnosteńska banka w Pradze i Krajowe Zakłady filialne tych instytucyi bankowych we właściwych każdej godzinach biurowych.

Zgłoszenia mogą nastąpić także za pośrednictwem innych Banków i Kas Oszczędności, Tow. Ubezpieczeń, bankierów prywatnych, Tow. kredytowych i ich związków.

Dla subskrypcyi mają ważność następujące warunki:

1. Cena subskrypcyi wynosi:
dla czterdziestoletniej $5^1/_2$% wolnej od podatku amort. pożyczki państwowej 93%
dla $5^1/_2$% wolnych od podatku bonów kasowych zwrotnych 1 czerwca 1923, 95.50%.

2. Subskrypcya odbywa się przy pomocy formularza zgłoszenia, który można dostać we wszystkich wymienionych zakładach. Można także bez użycia formularza zgłoszenia listownie subskrybować a to w następującej formie: „Na zasadzie ogłoszonych warunków zgłoszenia subskrybuję Nom. K.

czwartej austryackiej pożyczki wojennej w { 40-letniej $5^1/_2$% amortyzacyjnej pożyczce państwowej
$5^1/_2$% wolnych od podatku asygnatach Skarbu Państwa zwrotnych 1 czerwca 1923

i obowiązuję się do odbioru i wpłaty stosownie do przydzielenia, zarazem uiszczam spłatę w kwocie —————“. Każdemu miejscu subskrypcyjnemu zastrzega się oznaczenie wysokości kwoty każdego pojedynczego przydzielenia z upoważnienia Ministra skarbu.

3. Przydzielenie nastąpi po zakończeniu subskrypcyi możliwie rychło za uwiadomieniem o tem subskrybujących.

4. Przypadającą cenę zakupna przy subskrybowaniu do K 200 należy zaraz przy zgłoszeniu w pełnej kwocie uiścić. Przy subskrybowaniu ponad K 200 należy przy zgłoszeniu wpłacić 10% wartości nominalnej, w dniu 15 czerwca 1916 i 15 lipca 1916, po 20%, w dniu 16 sierpnia 1916 15% a resztę równowartości 15 września 1916.

Ponieważ kupony liczy się dopiero od 1 czerwca 1916 przyzna się subskrybentowi za wcześniej wpłacone kwoty $5^1/_2$% odsetek od dnia wpłaty do 31 maja 1916. Przy wpłatach po 1 czerwca 1916 winien subskrybent uiścić odsetki od 1 czerwca 1916 do dnia wpłaty.

5. Zgłoszenia na pewne odcinki mogą być uwzględnione tylko o tyle o ile uzna to zakład przyjmujący subskrypcyę.

6. Sztuki mają być odebrane w tym zakładzie, gdzie nastąpiła subskrypcya.

7. Aż do wygotowania definitywnych sztuk wyda się subskrybentom na żądanie tymczasowe poświadczenia, których zamiana na definitywne sztuki nastąpi bez policzenia specyalnej należytości za wymianę w tym samym zakładzie, który wydał tymczasowe poświadczenia.

Dla przeprowadzenia subskrypcyi w c. k. Urzędzie pocztowych Kas oszczędności we Wiedniu i upoważnionych przezeń miejsc zbiorczych (c. k. Urzędy pocztowe) ważne są postanowienia osobne przez c. k. Urząd poczt. Kasy oszcz. wydać się mające.

8. Austro-węgierski bank, oraz wojenna kasa pożyczkowa udzielają za złożeniem obligacyi tej pożyczki wojennej, względnie tymczasowych poświadczeń, jako zastawu ręcznego pożyczek do 75% wartości nominalnej podług zniżonej o 1/2% stopy procentowej, mianowicie podług każdorazowej oficyalnej stopy procentowej za eskontowanie. Ta zniżona stopa procentowa będzie ważną na przeciąg obecnego przywileju austro-węg. banku, t. j. do 31. grudnia 1917.

Wspomniane te oba zakłady udzielają podług każdorazowej oficyalnej stopy procentowej dla dyskontu pożyczek także na inne, do udzielenia pożyczek u nich się nadające papiery wartościowe, o ile podjęta kwota rzeczywiście służy do wyrównania sumy subskrybowanej na podstawie tego zaproszenia.

Dla prolongowanych takich pożyczek pozwoli się również na zniżenie stopy procentowej, a mianowicie do 31 grudnia 1917. Na żądanie przyznaje się dla pożyczek, które w powyższym terminie wpłaty zaciągnięto rzeczywiście do spłacenia subskrybowanej sumy, w miejsce każdorazowej stopy procentowej dla dyskontu stałą stopę procentową 5% rocznie aż do 31 grudnia 1917.

Celem zwrotu pożyczek, które rzeczywiście w przeciągu powyższych terminów wpłaty zaciągnięto w jakimś instytucie kredytowym (banku, kasie oszczędności, kasie zaliczkowej i t. d.) lub firmie bankowej na subskrypcyę pożyczki wojennej, udzieli austro.-węg. bank, oraz wojenna kasa pożyczkowa nowych pożyczek podług stałej stopy procentowej wynoszącej 5% i podług tej też stopy procentowej prolonguje je do dnia 31 grudnia 1917.

9. Rząd postara się, ażeby udogodnienia przyznane przez bank Austro-węgierski i wojenną kasę pożyczkową według p. 8 do dnia 31 grudnia 1917 i po upływie tegoż terminu nadal udzielane były przez bank austro-węgierski lub przez inny zakład przez rząd wyznaczony dla $5^1/_2$% wolnej od podatku amortyzacyjnej pożyczki państwowej do dnia 30 czerwca 1921 zaś dla $5^1/_2$% wolnych od podatku asygnat Skarbu Państwa do dnia 30 czerwca 1919.

10. Wojenna kasa pożyczkowa jest upoważnioną na podstawie § 6., p. 3., ces. rozporządzenia z dnia 19 września 1914, Dz. u. p. Nr. 248, uwzględniając zasady administracyi przepisanej w powyższem ces. rozporządzeniu, udzielić pożyczek także za zastawem pretensyi hipotecznych, gwarantujących ustawową pewność (§ 1374 p. k. u. c.).

Wiedeń, w kwietniu 1916.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa. Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).